

kedesei elől Csik megyéből igen sokan menekültek Moldvába. Ott azonban csak néhány évig maradtak, s aztán Mária Terézia engedelmével Bukovinába telepedtek át. Így keletkeztek a bukovinai, szintén csángóknak nevezett telepek: Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegits, Fogadjisten, Józseffalva s még kettő, mely azóta elpusztult. E bukovinai telepek nyelvjárásáról, sajnos, még igen keveset tudunk; lényegében valószínűleg még ma is megegyezik a csiki nyelvjárással. Megemlíthető még végül, hogy a bukovinai csángók egy része a múlt század 80-as éveiben visszatelepedt az anyaországba, részint Pancsova mellé (Hertelendyfalva, Nagvyörgyfalva, Rádayfalva), részint Arad megyébe Gyorokra. Ujabbban is történtek kisebb mértékű visszatelepedések Dévára és Marosludásra.

*

Ez alkalommal a székely és csángó nyelvjárás-területnek csak földrajzi határait és a velük kapcsolatos közjogi és telepedési viszonyokat óhajtottam ismertetni. Ha e körbe tartozó kérdések érdekelni fogják az Uj Élet olvasóit, más alkalommal talán egyik-másik székely nyelvjárásai sajtóság keletkezése módját és történetét fogom ismertetni. Addig pedig mindnyájan, akiket gyöngédebb szívbeli kötelek fűznek a székelységhez, kísérik továbbra is érdeklődő figyelmünkkel Dani bá józsi *Hezzaszólásait*. Én magam nemcsak élvezettel, hanem elég gyakran nyelvészeti okulással is olvasom őket.

Horger Antal.

A szívünk, a vérünk visszahív.

Feltámadásos éjszakában valaha régen, messze-messze Napkeletről szöges korbáccsal kivert minket az Élet . . .

Feltámadásos éjszakában halott virrasztó éjszótén, tétován indultunk Napnyugatnak . . . gyáva, jött-ment árnyak gunyos hahotája kísért . . .

Bosszúra szorult ökölrel még megállottunk, de belénk-sajdult erőveszejtőn gyengességünk s aláhulló béna karunkból tovább pergett a vérünk . . .

Döbbenetek riadtak a szívünkbe, hogy nincsen már senkink . . . semmink . . . Érzésünk is csak egy volt még — nem szeretet, nem gyűlölet, se jó, se rossz — mindent átfigó tájás . . .

Az Erőnk elhagyott, fiatalságunk egyszerre tovaillant, aggastyánná ért bús embereknek csupán csak a szívünk maradt meg s benne a tájás . . .

Aztán lázadó, végső Akarattal a szívünket is kiteptük s belevágtuk az éjszakába — Napkeletnek —, hogy az se, az se legyen . . .

Azóta nincs nyugvásunk . . .

Azóta az Elvesztett nyugtalansága hajt és hív . . .

A vérünket, érette ontott vérünket sugározza felénk, otthagyt a szívünk hívogató üzenetét küldi hozzánk . . .

De azóta, kihullott vérünket az léd ezertele mosta, szívünket mázsás szekerek kerekai hetedhét határon forgatták át . . .

Ezerfelől hív vissza a vérünk, hetedhét határról küldi a szívünk üzenetét . . .

Azóta nem Élet az élet! . . .

Azóta minden munkánkban felfigyelünk távolbarévedő szemmel, hallgató füllel, hívogató szókra . . .

Azóta napról-napra egyre erősebben, parancsolóbban halljuk, hogy a szívünk, a vérünk visszahív! . . .

Nem lehet nyugvásunk, míg ismét nem a miénk mind a hetedhét otthoni határ, ezer otthoni tájék! . . .

Es elindulunk egyszer! . . .

Szamos.

Külpolitikánk és a fajok tömörülése.

A társadalmi evolúciók közepette a külpolitikai élet is lassankint új alapokra helyeződik. Az egyes nemzetek, minthogy a világháború máról-holnapra eddig nem ismert gyorsasággal teremtett új államokat a régiak helyébe, bizonyos nyugtalanság érzetétől hajtva állandóan barátságos és szövetséges hatalmi kapcsolatok megteremtésén fáradoznak, a mik közepette mindjobban előtérbe nyomul a fajilag közel álló népek összekapcsolódása és egységessé tétele. Ma már az egyes államegyedekkel való számítás helyett a jövő terveit a szövetségesei népek tömegeire kell felépíteni. Ez a jelenség messzekiható hatásaiban és nagy horderejének felismerése nekünk magyaroknak is érdekünk, mert a bennünket körülölelő idegen faji tömörüléssel szemben meg kell szervezniük a velünk fajilag rokon nemzetek egységét, mielőtt elleneink hirdetett igazságaikkal ellentétben eme szükségyszerű törekvéseinknek gáncsot vetnének.

Külpolitikánk fontosságát mindenki érzi és azon van, hogy tényleg meg is valósuljanak azok a célok, amelyek a biztos nemzeti jövőt hívatottak megalapozni. Nem a multon kell siránkoznunk, mert azt megváltoztatni nem áll módunkban, hanem annál nagyobb éleslátással kell kezünkbe vennünk jövőbeni külügyi érdekeink határozott irányu lefektetését. Ezért fontos számunkra, hogy külügyünk hivatalos irányítói miként vélik megvalósítani érdekeinket és mit látnak meg azokból. Annak a hangoztatása, hogy külpolitikánk csak magyar lehet, nem elégséges. A magyar nép külpolitikája „magyar” külpolitika marad, ha jó, ha rossz. A hivatalos tényezőknél meg kell látniok a korszerű szükségességeket. A külpolitikában többé esetlegességekre és bizonytalanságokra való számítás nem lehetséges, mert a külpolitikusok ezekre felépített balsikerű terveikért mindég a nemzetük fizetett meg legjobban és fog még inkább a jövőben. Ma, hogy a fajok tömörülése nyomul mindjobban előtérbe, jaj annak a népnek, amely elég meggondolatlanul saját kicsinységét dobja oda egy ellenséges faj hengere elé, mert a tömegek uralma a tömegek hatalmán törhet meg.

A magyarságot az európai népek ázsianak, idegennek tekintik és tudatában köztünk és köztük lévő faji különbségnek, nem szívesen nézik azt a hatalmi állást, amit ezer év alatt építettünk ki. Így magyarázható meg, hogy a trianoni szerződésben vérünkkel megszentelt földjeinket minden lelkiismeret nélkül jóleső érzéssel osztották fel az idegen fajú szomszédaink között. Az itt-ott megnyilatkozó barátságosabb, megértőbb áramlatokat sem szabad megvizsgálásuk nélkül elfogadnunk, mert azok mögött mindig megtalálható a felénk közeledő állam akár gazdasági, akár politikai érdeke és csak nemzeti erőnknek avagy javainknak saját céljaikra való felhasználására törekszenek. Nemzetünk létét nem lehet az idegen hatalmak esetleges jóindulatára bízni akkor, amikor ellenséges faj gyűrűje vesz körül bennünket. Épp ezért külpolitikánkban nem szabad eme kétes értékű, politikusok változásával megszűnhető jóindulatok keresésében kimerülnie, hanem alapvető munkával kell biztosítani a magyar állam szilárdságát olyan tömegek megszerzésével, amelyek kapcsolódása nem a bennünket való kihasználáson alapul, hanem fajilag való rokonságunk által éppen a bennünket összekötő testvériség közvetelte létfenntartás az, amely szükségyszerűleg hozza magával a kölcsönös szövetségbe való tömörülést.

Mostani összeomlásunknak mélyreható oka, hogy ezer éves dunamenti életünk alatt nem tudtuk meglátni a faji tömörülés egyedül helyes politikájának fontosságát, hanem ehelyett felelős állásu embereink nemzetünket állandóan idegen hatalmi érdekekért engedték vérezni. Mi a kelet népe vagyunk és a nyugat nem fog bennünket magához emelni, mint ahogy nem tette azt ezer év alatt.

Ezer éves szenvedésünk tanulsága alapján egyedül helyes faj és nemzeti törekvésünk kell, hogy legyen a testvér népeinkhez való szorosabb csatlakozásunk és fontos, hogy külpolitikánk megtegye ebben az irányban az első lépést. A turáni mozgalom egyre erősödő hullámaiba való cselekvő és nemzeti műveltségünk alapján vezető bekapcsolódásunk alapot ad a nemzeti megerősödésünkre. Ma keleten hatalmas forrongás van, Attila lelke jár népei között és, mi magyarok, nem lehetünk árulói vérünknek, mert öngyilkosság volna Mohi pusztái újra megásni nemzetünk sirját.

A magyar külpolitika nem merülhet ki a bukott monarchia tradícióin felépült tapogatózásokban, hanem elhatározó lépésekkel biztosítani kell a faji kapcsolatok megteremtésével nemzeti létünket az ellenséges fajok gyűlöletével szemben. —dj—

A KACAGÁSOM.

Ritka vendég ma már a számon,

— *Halotti tor.* —

Magamadó, nagy áldomdsom:

A kacagásom!

Alig mosoly az ajkam szélén.

— *Fáradt madár*

Viharoktépte, árva fészken.

Ruhája rongy. A régi hangos

Csengése már csak nyűtt zene.

Palástja könny, — az ágya sóhaj

S mikéntha bácsút intene,

Oly lopva jön. — Nem is köszön. —

Meg sem is érzem illatát,

Ki sem is szívom csókja mézét,

— *Már is egy másnak adja át*

Helyét a fonnyadt, keskeny ajkon . . .

— *Megjött a Gond!* —

Elnémulok.

S alázatos, nagy tisztelettel

A számat most már erre hajtom . . .!

Léber János.

A LEGRÉGIBB ÉS A LEGJABB Gyurkovics lányok képe van benne a Színházi Élet új számában és rengeteg kép, cikk, intimitás, rajz. Kottát közöl Méray Horváth Károly új regényének és a Völegénynek a folytatását. Külön érdekessége a lapnak a gazdag és tartalmas új melléklet, a Nyaralási Újság. A 64 oldalas lap ára 20 korona, negyedévi előfizetés 150 korona. Kiadóhivatal Budapest, Erzsébet-körút 29.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában

Amen.

SZEFHE HIREK.

Szefhe-naggyűlés. Május 20–21-én tartotta meg a Sz. E. F. H. E. most először országos szövetségben nagygyűlését Budapesten. E nagygyűlésen a Szegedi Szefhe 23, a Debreceni Szefhe 22, a Soproni Szefhe 10, a Keszthelyi Szefhe 7 tagjával volt képviselve.

20-án d. u. 1018 Szefhetag jelenlétében folyt le az aquincumi amphiteatrumban a Csanády György által először színre hozott székely passiójáték, melyet majális követett a római fürdőben.

21-n d. e. 9-től d. u. fél 3-ig naggyűlés tartottat 42 vezetőségi tag jelenlétében a Budapesti Szefheben. A gyűlés egy alapszabály felülvizsgáló bizottságot küldött ki, mely a Budapesti Szefhe alelnöke *Kolosvári-Borcsa* Mihály által ismertetett és a gyűlés által elfogadott tervezet alapján hivatva lesz a Szefhe alapszabályainak átszövegezésére.

Ezután a tárgysorozatban a Szefhe vezetőségek beszámolóit követték, melyek során *Csanády* György, mint a Budapesti Szefhe elnöke, *Incze* Antal, mint a Szegedi Szefhe elnöke, *Jankó* Endre, mint a Debreceni Szefhe elnöke, *Pálffy* Antal, mint a Soproni Szefhe elnöke és *Radnóthi* István, mint a Keszthelyi Szefhe elnöke ismertették a vezetőségük alatt álló testvéregyesületek helyzetét.

A nagygyűlés ezután a következő év programjának megbeszélésével és *Csanády* György elnök záró szavaival véget ért.

A Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületei e napon tehát országos szövetségbe léptek.

Köszönet. A „Szefhe“ 1922. április 30-án Orosházán tartott műsoros estélyének anyagi sikerét felülízetésekkkel emelték, melyeket köszönettel nyugtáz a vezetőség. Dr. Jeszenszky Elek közjegyző 260, Kardos János földbirtokos 800, Horovics Mór 150, N. N. 90, dr. Endes Gábor íbírő 200, Farkas Kálmán 300, Jeney Viktor 50, Tóth Imre 40, Novák Gyuláné 100, N. N. 40, dr. Dohányi 160, Platty János 100, Orosházi polg. olv. kör 200, Szép mérnök 40, Tóth 500, Harsányi 100, dr. Kavaczy Albert 300, dr. Galnay Sándor 40, Orosházi takaréksz. 200, Zsolyi Júlia 50, Künszter Dezső 300, Polgár Emil 400, Pollák Lőrinc 100, Majer Rózi 50, dr. Balla Sándor 150, dr. Berthóty Károly 200, Pinkoczy Gusztáv 200, dr. Csermák Béla 150, Purczi karmester 200, Margonyay 200, N. N. 40, Sárossy Gyula 300, Krausz Gyula 200, Horváth János 200, Trommer Sándor 100, Kálmán Rezső 300, N. N. 20, N. N. 200, N. N. 60, dr. Kókay Mihály 340, Kuczkósy Géza 200, Gulicza Géza 200, Hódy Károly 300, N. N. 60, Kardos János 220, Erdős Sándor 220, N. N. 270, Untermayer Jenő 100, dr. Domokos Sándor 200, N. N. 50, N. N. 20, Pusztai Juliska és társa 200, Nyomda 200, Domaniczky 20 korona. Összesen: 9590 korona.

* ORVOSI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAM SZEGEDEN. Az orvosi továbbképzés központi bizottságának, békében Budapesten és Kolozsvárt megtartott tanfolyamait az idén a fővárosban és Szegeden tartják meg. A szegedi tanfolyamon, mely teljesen ingyenes és június 6-tól 17-ig tart, egyetemünk orvosi karának tanárai és magántanárai az előadók. A tanfolyamot hallgatni akarók május 31-ig jelentkezhetnek *Ditrői* Gábor dr. egy. magántanárnál (Szeged, Szemklinika), a szegedi tanfolyam-intézőbizottságának titkáránál, kinél kimerítő tájékoztatást kaphatnak.